

Nr 264

Av herr **Levin**, om viss ändring i lagen om ersättning för mistad fiskerätt.

År 1950 gjordes en genomgripande reform av fiskelagstiftningen. Syftet och det huvudsakligaste ändamålet med reformen kan sägas ha varit att skapa enklare och mera allmängiltiga bestämmelser om rätten till fiske än vad som tidigare gällt. Detta kom att innebära att gränserna för enskildas fiskerätt i en del fall utvidgades och i andra inskränktes. De som förlorade fiskerätt erhöll genom lagen den 1 december 1950 om ersättning för mistad fiskerätt m. m. möjlighet att erhålla ersättning härför. Anspråk på sådan ersättning skulle anmälas senast den 31 december 1957.

I ersättningar för mistad fiskerätt har hittills (t. o. m. den 30 juni 1959) inklusive rättegångskostnader utbetalats ca 9 miljoner kr. (prop. nr 1/1960, bil. 11 s. 338). Då alla krav vid årsskiftet 1957/58 anmälts, utgjorde de *preciserade* anspråken på ersättning i mål som ännu ej avgjorts ca 100 miljoner kr. Samtidigt förelåg emellertid ersättningsanspråk som *icke preciserats* i över 900 mål. Då även dessa blivit preciserade finns det anledning att räkna med att summan av de anspråk som riktats mot staten för ersättning för mistad fiskerätt i anledning av 1950 års lagstiftning icke kommer att understiga 150 miljoner kronor; sannolikt kan man räkna med ett totalbelopp på ca 200 miljoner kr.

Även om de ersättningar, som slutligen kommer att utbetalas, blir avsevärt lägre än de belopp som yrkas, är det uppenbart att man vid 1950 års reform aldrig räknade med ersättningar av den storleksordning som nu yrkats och utbetalats. Tredje lagutskottet uttalade sålunda (utl. nr 22/1950, s. 24).

Vid bedömning av ersättningens storlek bör beaktas att de nya reglerna för en och samma rättsägare få både gynnsamma och ogynnsamma verkningar, och över huvud synes det, på sätt fiskerättskommittén framhållit, ej oberättigat att vid uppskattningen av liden skada viss hänsyn tas även till de allmänna fördelar i skilda hänseenden som den nya lagstiftningen i praktiken må medföra för den ersättningsberättigade.

I sådana fall då ett fast fiskeredskap till följd av den nya lagstiftningen ej kan sträckas lika långt ut som tidigare, bör vid ersättningens bestämmande beaktas att åt redskapet, till den längd det fortfarande får utsättas, genom 22 § andra stycket i förslaget till fiskerättslag beretts möjlighet till ett starkare skydd än enligt gällande lag, exempelvis genom att under fiskesäsongen störande frifiske förbjödes inom visst avstånd från redskapet. Vid bestämmandet av ersättningen för att strandägare förlorar ensamrätt att fiska med fast redskap torde viss hänsyn böra tagas till hans möjlighet att med stöd av den allmänna frifiskerätten eller eventuellt efter tillstånd av myndighet ändå fortsätta med sitt fiske.

Det torde således ha varit utskottets mening att, om en viss fiskerätts-havare samtidigt miste fiskerätt på ett håll och erhöll ny fiskerätt på ett annat håll, så skulle han — oavsett om den nyvunna fiskerätten utgjordes av ensamrätt till fiske eller en vidgad rätt till frifiske — ha ersättning endast för skillnaden mellan vad han förlorade och vad han vann. Och var hans vinst större än hans förlust skulle han över huvud taget ingen ersättning ha. Ersättning skulle med andra ord endast utgå för *nettoförlusten*. En fiskerättsägare, som tidigare hade enskild fiskerätt vid 100 meter egen strand och nu mist denna ensamrätt men i gengäld fått rätt att fiska fritt icke endast vid sin egen strand utan även vid grannarnas strand, som kanske är 5 000 meter, får i allmänhet anses ha gjort en vinst som är större än förlusten. Han bör således ej vara berättigad till ersättning. Det nu sagda ger uttryck för en allmän expropriationsrättslig princip (se t. ex. 9 § expropriationslagen och 19 § tredje stycket lagen om allmänna vägar). Att i varje fall berörda sakägare hittills icke haft denna grundsats klar för sig framgår av det förhållandet, att i ersättning för mistad fiskerätt inom Norrbottens och Västerbottens län, i mål vari yrkandena preciserats, yrkats över 60 miljoner kr., trots att 1950 års reform för just dessa län varit av mycket begränsad omfattning.

Principen om ersättningens begränsning till nettoförlusten har tyvärr icke kommit att inflyta i lagen om ersättning för mistad fiskerätt. För att undvika varje anledning till tveksamhet hos myndigheter och allmänhet och då en praxis varigenom ersättning utgår efter andra och frikostigare regler får anses stå i strid med lagstiftarens intentioner men lagens ord ej utesluter uppkomsten av en sådan praxis, finner jag det angeläget att lagen snarast bringas i överensstämmelse med dessa intentioner.

Eftersom det således icke är fråga om att beröva någon hans rätt utan endast att nu lagfästa vad som otvivelaktigt avsågs vid lagens tillkomst, kan några principiella betänkligheter mot en dylik reform knappast resas.

Besparingsutredningen har i syfte att nedbringa det allmännas kostnader föreslagit en omprövning av fiskerättslagstiftningen. Jordbruksministern har emellertid ansett sig icke kunna tillmötesgå en dylik begäran (prop. nr 1/1960 bil. 11 s. 341). De invändningar som han anfört mot en omprövning av lagstiftningen drabbar emellertid knappast den ändring som av mig här ovan ifrågasatts.

Jag får hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av lagen om ersättning för mistad fiskerätt, att i lagens första paragraf såsom ett tredje stycke tillfogas: "Vid ersättnings bestämmande skall beaktas ej blott den förlust av fiskerätt som ägaren vidkännes utan även den utvidgning av rätten till fritt eller enskilt fiske som ägaren må hava vunnit."

Stockholm den 26 januari 1960

Hans Levin